

Planeringsförutsättningar 2016

10 utmaningar för Landstinget Blekinge

Helene Kratz
Anna Lindeberg
Planeringsavdelningen

Vad är Planeringsförutsättningar 2016?

Kartläggning av
omvärldsfaktorer som
påverkar Landstinget
Blekinges förutsättningar att
leverera enligt uppdraget

Uppmuntra till politisk
diskussion inför framtagandet
av Landstingsplan och budget
2016-2018

Syfte

- Planeringsförutsättningarna syftar till att skapa förutsättningar för ett övergripande koncernperspektiv i arbetet med att formulera långsiktiga strategier som tar hänsyn till viktiga framtidsfrågor.
- Planeringsförutsättningarna ska primärt utgöra ett verktyg för den politiska ledningen att, utifrån de underlag som presenteras, göra sina värderingar och omsätta dessa till politiska prioriteringar i landstingsplanen 2016-2018.
- Planeringsförutsättningarna kan också utgöra en grund för planering, verksamhetsutveckling och beslut på verksamhetsnivå.

En åldrande befolkning

Befolkningen i Blekinge och hela västvärlden blir allt äldre.

Medborgarna kommer att leva längre och antalet personer med åldersrelaterade sjukdomar kommer sannolikt att öka.

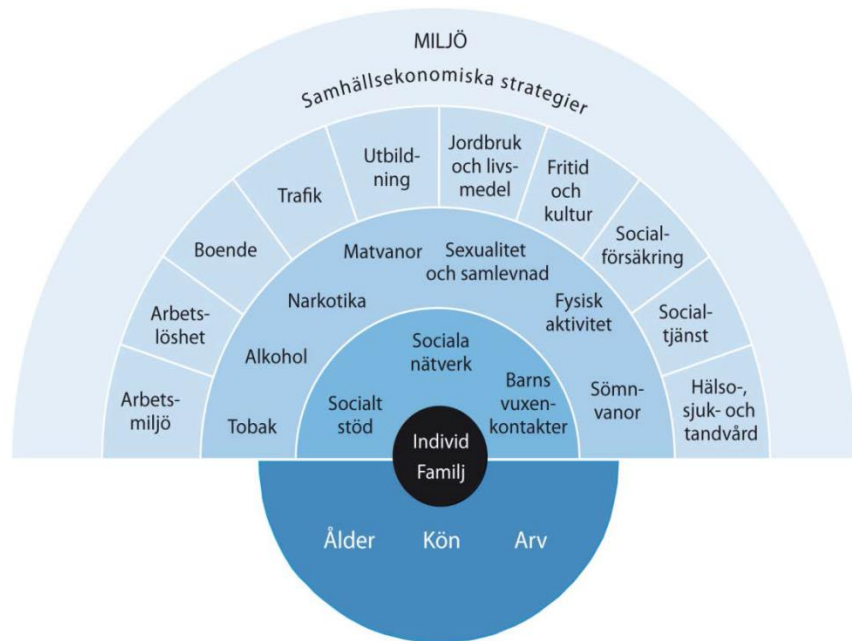
Andelen skattebetalare som ska bekosta sjukvården minskar.

Blekinges folkmängd ökar

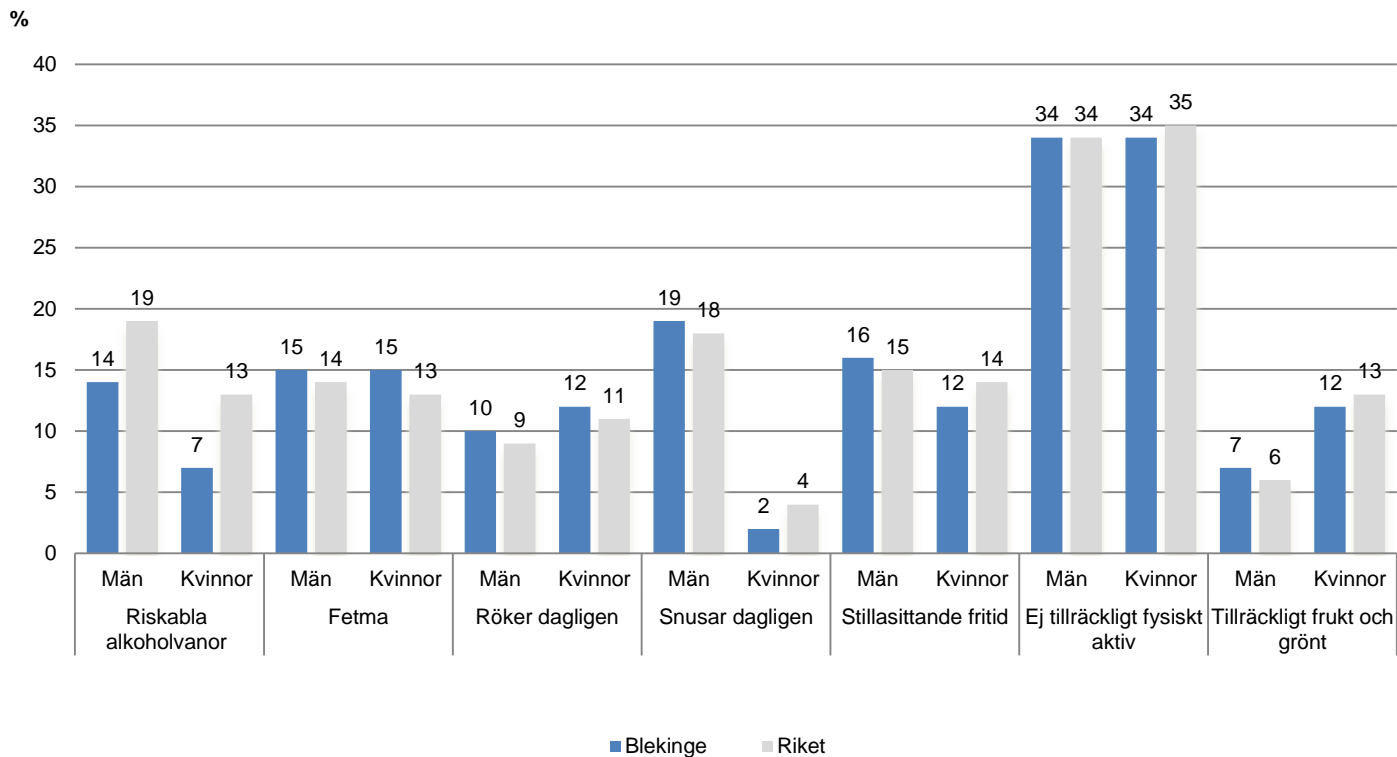

Skillnader i livsvillkor, levnadsvanor och hälsa

- Jämfört med riket lever en större andel med sämre livsvillkor i Blekinge
 - Lägre disponibel inkomst
 - Lägre utbildningsnivå
 - Högre arbetslöshet (framförallt i åldersgruppen 18 till 24 år)
 - De sociala relationerna något svagare
- Det finns skillnader mellan kommunerna i länet

Levnadsvanor som påverkar hälsan

Självskattad hälsa

- 71,4 % upplever sitt hälsotillstånd som bra/mycket bra
 - Riket 73,5 %
- Det finns skillnader i upplevd hälsa mellan könen och mellan olika socioekonomiska grupper
 - Yngre mår bättre än äldre. Bästa måendet finns i åldersgruppen 26-40 år.
 - Männen mår överlag bättre än kvinnorna. 66,7 procent av kvinnorna och 75,9 procent av männen uppger att de har ett bra hälsotillstånd. Denna skillnad är större än i riket i övrigt (kvinnor 71,2 procent, män 75,7 procent)
 - Högutbildade mår bättre än lågutbildade
 - Höginkomsttagare mår bättre än låginkomsttagare

Ohälsotal och stora folksjukdomar

- I december 2013 var ohälsotalet i Blekinge 28,5 (riket 26,8)
- Hjärt- och kärlsjukdomar är den vanligaste dödsorsaken i Sverige, både hos kvinnor och hos män
 - I Blekinge drabbas 544 av 100 000 invånare av hjärtinfarkt (riket 432 per 100 000 invånare)
 - Nästan 90 procent av alla hjärtinfarkter orsakas av faktorer som går att påverka
- Nära hälften av alla svenskar lider i dag av fetma eller övervikt
 - I Blekinge finns en högre andel medborgare med fetma (15 procent) än i riket (13,6 procent)
- Cirka 25 procent av de svenska kvinnorna och 15 procent av männen har psykiatriska besvär, som till exempel oro eller ångest
 - De största ökningarna finns bland unga
 - Blekinge har näst flest självmord i Sverige bland män

Bild från SKL

Omställning för en hållbar utveckling

Definition enligt FN-rapporten *Vår gemensamma framtid*: En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

Få den ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionen att samstämmigt och ömsesidigt stödja varandra.

Omställning för en hållbar utveckling

Den sociala dimensionen

Den sociala hållbarhetsdimensionen handlar till stor del om rättvisa, rättigheter, makt, välstånd och välbefinnande. Vad det innebär i praktiken varierar dock beroende på vilken kontext man befinner sig i. Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet är ett antal förutsättningar för en socialt hållbar utveckling.

- Demokrati

Valdistrikt	Valdeltagande
Varan	93%
Kungsmarken	58,6%

Differens: 34 %

- Jämställdhet och jämlikhet

Sociala förutsättningar påverkar blekingarnas hälsa
Omotiverade skillnader i vården

Omställning för en hållbar utveckling

Socialt hållbar arbetsgivare

- Ledarskap och medarbetarskap (inkl. chefsstöd)
- Ca 4 500 medarbetare varav drygt 200 chefer
- Synliggöra innehåll och betydelse av medarbetarskap
- Hög personalomsättning för chefer
- Förutsättningar för chefskap
- Utveckla ledarskap och medarbetarskap tillsammans för ökad drivkraft t ex genom att diskutera och tydliggöra roller, uppdrag, ansvar och förhållningssätt
- Hälsöfrämjande arbetsplats

Omställning för en hållbar utveckling

Miljödimensionen

- Läkemedel, lust- och anestesigaser, energi, kemikalier, transporter, avfall m.m. påverkar miljö och klimat
- Miljörelaterad ohälsa: luftföroreningar, bullerstörningar, giftiga substanser i mat och vatten

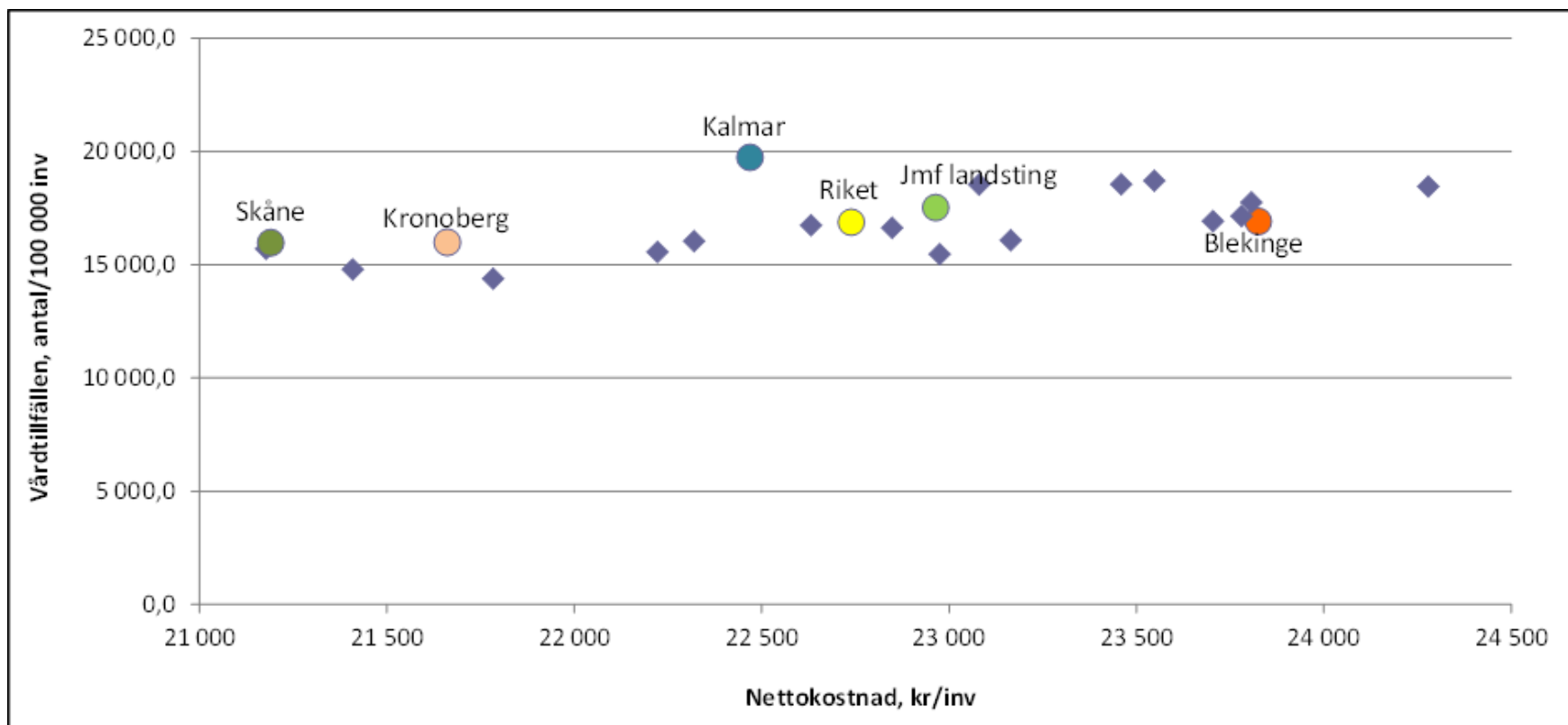

Omställning för en hållbar utveckling

Den ekonomiska dimensionen

- Ekonomisk hushållning med budget i balans som inrymmer överväganden utifrån den miljömässiga och sociala dimensionen.
- Budget och utfall ska visa positiva resultat varje år
- Landstinget står inför omfattande investeringar
- Pensionerna – en utmaning

Befolkningens förändrade attityder till och förväntningar på hälso- och sjukvården

- Medicinsk utveckling och förändrade förväntningar på vården
- En alltmer välinformerad befolkning
 - 9 av 10 svenskar har tillgång till internet och dator
 - 21,6 h per vecka på internet
 - Ökningen av användningen av sociala medier har stannat av
 - Stor ökning av surfplattor (73 % smart mobil, 53 % surfplatta)
 - Pålästa patienter med högre krav på att informeras, tillgänglighet och behandling
- 3 av 4 svenskar är e-mogna
 - Förväntningar och krav på tillgänglig service och tillgängliga tjänster
- Ca 1 miljon svenskar som inte använder internet
 - Den största gruppen i den del av befolkningen som inte är e-mogna är lågutbildade äldre över 66 år

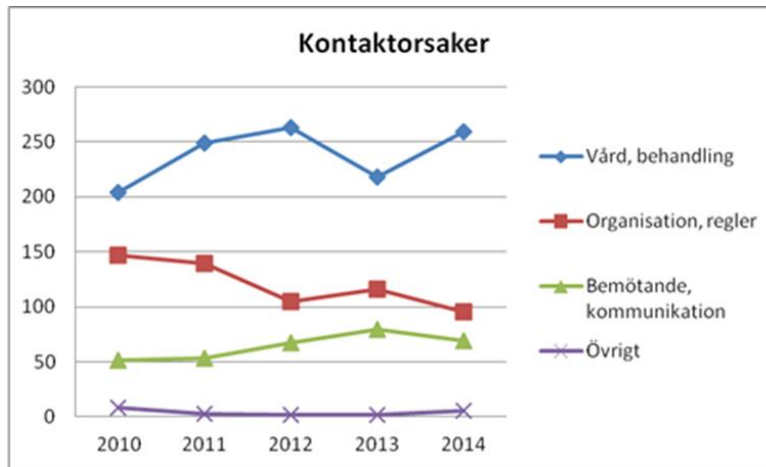
Bild från SKL

Förtroendet för hälso- och sjukvården

- 63 % har ganska/mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i Blekinge (riket 60 %)
 - Förtroendet för sjukhusen är högre än förtroendet för vårdcentralerna
 - Personer som uppger att de har ett dåligt eller mycket dåligt allmänt hälsotillstånd anger i högre utsträckning bristande förtroende, jämfört med de med bra eller mycket bra hälsotillstånd
- I Blekinge svarar 57 % ja på frågan om vården ges på lika villkor, det vill säga att behovet av vård avgör och inget annat (riket 50 %)
 - Socioekonomi/ekonomiska förutsättningar
 - Personer som har svårt att tala för sig
 - Ålder

Ärenden hos Förtroendenämnden

- Totalt 428 registrerade ärenden
 - Största gruppen ärenden rör vård- och behandlingsfrågor
 - Problem att patienterna upplever att de får ta ett alltför stort ansvar för samordning av sjukvårdsinsatser, uppföljning och nya initiativ
 - Fast vårdkontakt utses inte tillräckligt ofta för patienter med behov av samordning

Förändrad kravbild och maktförskjutning

- Övergripande förändringar bl.a.
 - Den nationella styrningen ökar – t.ex. via lagstiftning, nationella satsningar och nationella riktlinjer
 - Välinformerad befolkning ställer ökade eller nya krav
 - Förändrade roller för den offentliga organisation t.ex. genom vårdvalsmodeller
 - Kommun- och landstingsgränserna luckras upp
- Patientens ställning stärks
- Exempel på statliga satsningar (kunskapsstöd/uppföljning, cancervård, nationella kvalitetsregister, psykisk ohälsa, rehabilitering, sjukskrivningsprocessen)

Bild från SKL Kortare tider i cancervården

Utveckling i takt med medicinska och tekniska framsteg

Bild från SKL

- Nya behandlingsmöjligheter och efterfrågan på vård
- Introduktionen av nya (dyra) läkemedel i en hög takt
 - Ökade läkemedelskostnader 2014 – ytterligare kostnadsökning väntas 2015
 - Behov av ordnat införande
- Kunskapsutveckling och specialisering
 - Krav på samverkan och att behålla effektiva och samordnade vårdprocesser
- Utvecklingen av informations- och kommunikationsteknik ger t.ex.
 - Ökade möjligheter till interaktion
 - Bättre beslutsstöd till professionen
 - Ökade förutsättningar för patientens delaktighet i sin hälso- och sjukvård

Anställningsbehov och konkurrens om personal

- Ca 1 600 medarbetare fyller 65 år fram tom 2025 (ca 35%)
- Stabil personalomsättning (5,8% 2014). Dock skillnader mellan yrkesgrupper.
- Behovet av att anställa vissa kategorier tillgodoses inte via utbildningssystemet
- Ökat tryck på praktikplatser
- Nya former för att tillgodose behov av kompetens, t ex utbildningsanställningar för sjuksköterskor
- Kompetensförsörjningsplaner, en integrerad del av planerings- och budgetprocessen
- Lön, ett viktigt styr- och ledningsinstrument
- Ett starkt arbetsgivarvarumärke

Ökad global sårbarhet

En allt starkare sammankoppling över hela världen leder till en ökad global sårbarhet som har konsekvenser för hälso- och sjukvården

- Ökat resande – snabb smittspridning
- Antibiotikaresistens – 25 000 dödsfall per år i Europa
- Vikten av förebyggande arbete
- Konflikter, migration - interkulturell kompetens
- Förändrat klimat – risk för nya sjukdomar, värmeböljor
- Sjukvården får bära största kostnaden för klimatförändringarna
- Infrastruktur – informationssäkerhet, kris- och katastrofberedskap

Bild från thelocal.se

Interna förutsättningar för uppföljning, utveckling och säkring av kvalitet

Interna förutsättningar för uppföljning, utveckling och säkring av kvalitet

- Krav på en organisation som i framtiden kan vårda fler patienter utan att personalstyrkan ökar i motsvarande grad
- Balansen mellan god och säker vård och vad som är mest effektivt resursutnyttjande
- Hinder för helhetssyn på patientens väg genom vården
- Risk för att inte bästa tillgängliga kunskap används
- Risk för vårdskador
- Hinder för att tillgängliga resurser utnyttjas på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål
- Arbetsbelastning

Sammanfattningsvis

- En åldrande befolkning
- Ökade skillnader i livsvillkor, levnadsvanor och hälsa
- Stora folksjukdomar
- Omställning för en hållbar utveckling
- Befolkningens förändrade attityder till och förväntningar på hälso- och sjukvården
- Förändrad kravbild och maktförskjutning
- Utveckling i takt med medicinska och tekniska framsteg
- Anställningsbehov och konkurrens om kompetent personal
- Ökad global sårbarhet
- Interna förutsättningar för uppföljning, utveckling och säkring av kvalitet

